

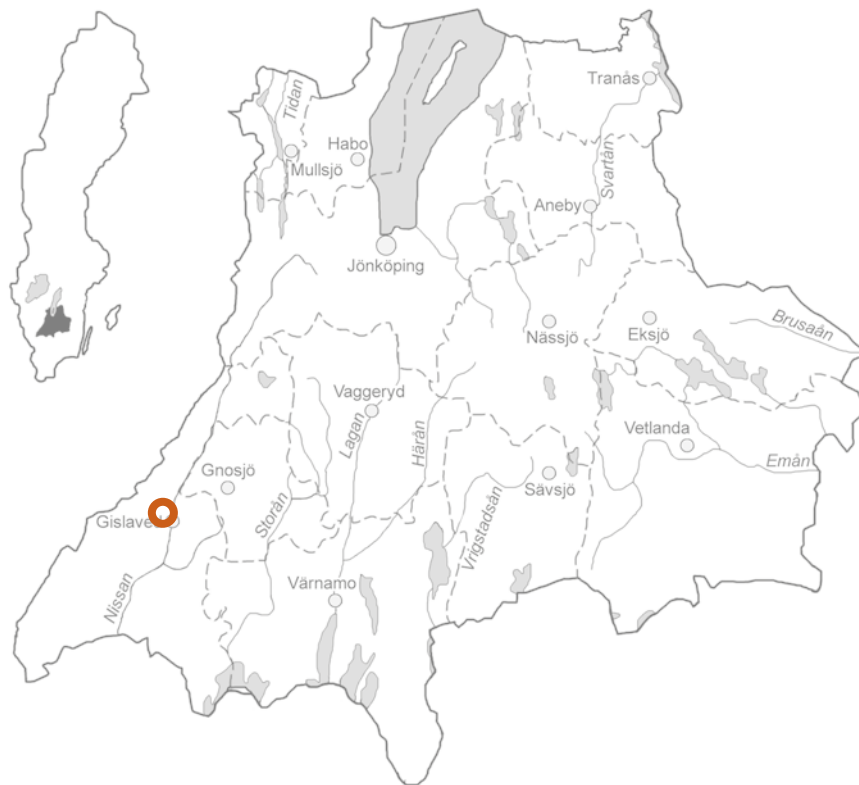
Båraryds kyrkogård

Kulturhistorisk inventering och förslag till bevarandeplan
Båraryds socken i Gislaveds kommun, Jönköpings län, Växjö stift

Båraryds kyrkogård

Kulturhistorisk inventering och förslag till bevarandeplan
Båraryds socken i Gislaveds kommun, Jönköpings län, Växjö stift

Jönköpings läns museums dnr: 2019-305

Rapport och foto: Charlotte Mårland

Grafisk mall: Anna Stålhammar

Tryck: Digital distribution

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping

Tel: 036-30 18 00

E-post: info@jkpglm.se

www.jkpglm.se

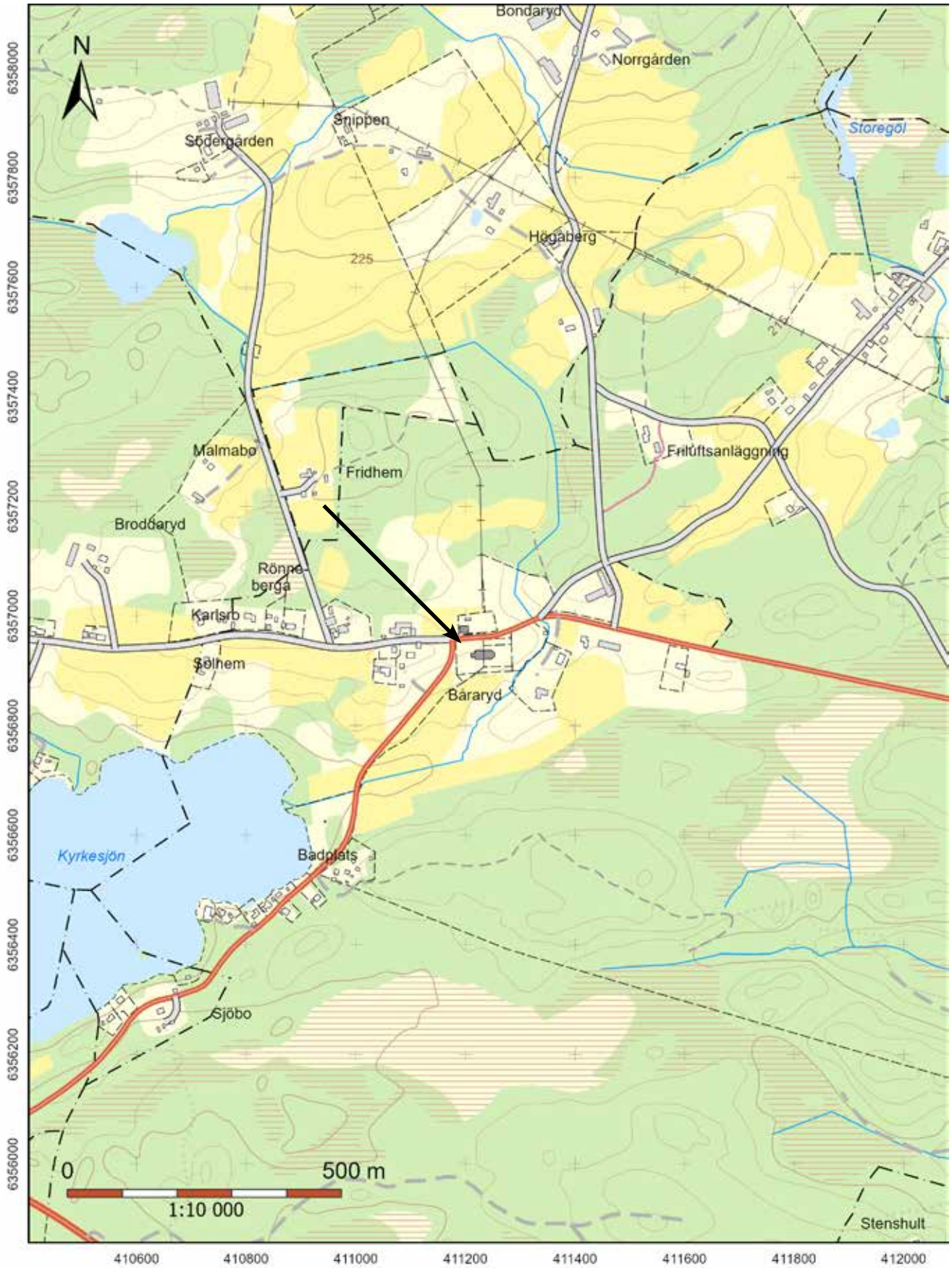
Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:

© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2025

Innehåll

Inledning	5
Inventeringens uppläggning	5
Allmän kyrkogårdshistorik	6
Tre vanliga gravvårdstyper	8
Lagstiftning	9
Kulturmiljölag (1988:950)	9
Begravningslag (1990:1144)	10
Allmänna skötselråd	11
Båraryds kyrka och kyrkomiljö	12
Kyrkogårdens historia	13
Beskrivning av kyrkogården idag	13
Allmän karaktär	13
Omgärdning	13
Ingångar	14
Vegetation	14
Gångsystem	14
Gravvårdstyper	14
Mausoleum	15
Beskrivning av kvarter	16
Kvarter A	16
Allmän karaktär	16
Gravvårdstyper	16
Kulturhistorisk bedömning och karaktär	16
Kvarter B	16
Allmän karaktär	16
Gravvårdstyper	16
Kulturhistorisk bedömning och karaktär	17
Kvarter C	17
Allmän karaktär	17
Gravvårdstyper	17
Kulturhistorisk bedömning och karaktär	18
Kvarter D	18
Allmän karaktär	18
Gravvårdstyper	18
Kulturhistorisk bedömning och karaktär	18
Kulturhistorisk karakterisering av kyrkogården som helhet	19
Händelsehistorik	20
Att tänka på i förvaltningen av kyrkogården	21
Administrativa uppgifter	22
Referenser	22
Urval av kulturhistoriskt värdefulla gravar	23
Kriterier vid kulturhistorisk bedömning	23
Gravkarta	24
Förteckning över kulturhistoriskt värdefulla gravar	26

Utdrag ur digitala fastighetskartan.

Inledning

På uppdrag av Gislaveds pastorat har Jönköpings läns museum tagit fram föreliggande inventering och förslag till bevarandeplan för Båraryds kyrkogård. Fältarbetet har genomförts under sommaren 2020. Resultatet har därefter diskuterats med uppdragsgivaren och sammanställts under vintern 2024/2025.

Kyrkogårdar och begravningsplatser utgör en viktig del av landets kulturarv och deras kulturvärden regleras av kulturmiljölagen. Kulturhistoriskt värdefulla gravar kan också skyddas av begravningslagen. I första hand är det Svenska kyrkan som har ansvar för att förvalta detta kulturarv. Därför är det angeläget att kyrkogårdarnas kulturhistoriska värden kartläggs och preciseras. En viktig del av värdena ligger i äldre gravar och deras utsmyckning.

En bevarandeplan är ett kunskapsunderlag som är tänkt att vara till hjälp och vägledning vid vård, underhåll och förändringar på kyrkogårdarna. Planen kan även fungera som beslutsunderlag för länsstyrelse och stift vid handläggning av olika ärenden.

Inventeringens uppläggning

Rapporten omfattar en översiktlig historik över kyrkogården, en beskrivning med fotografier av de olika kvarteren och deras kulturhistoriska värden samt avslutningsvis en katalog över särskilt värdefulla gravar.

Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering och fotografering på kyrkogården samt en arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gåtts igenom har varit aktuella kyrkoarkiv på Landsarkivet i Vadstena, Länsstyrelsen i Jönköpings läns arkiv, Antikvarisk-topografiska arkivet i Stockholm (kopior hos länsstyrelsen) samt Jönköpings läns museums arkiv. Utöver arkiv har uppgifter hämtats från aktuell litteratur, exempelvis hembygdslitteratur. De i rapporten redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av händelser i kyrkogårdens historia.

För kyrkogården har en sammanfattande kulturhistorisk bedömning gjorts där de kulturhistoriska värdena lyfts fram. Den kulturhistoriska bedömningen av kyrkogården i allmänhet har gjorts i samarbete med Länsstyrelsen i Jönköpings län. En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv, utan kan vara föremål för omvärderingar. Vid bedömningen har hänsyn tagits till varje enskild kyrkogårds historia och egna värden, men också till värden i förhållande till andra kyrkogårdar i stiftet och övriga landet. Den övergripande kulturhistoriska bedömningen nämner i de flesta fall inte enskilda gravstenar, utan beskriver värden och karaktärsdrag i stort.

Inför planerade förändringar eller större underhållsåtgärder krävs i regel tillstånd från länsstyrelsen.

Rapporten avslutas med själva inventeringen av kulturhistoriskt

värdefulla gravplatser, vilken är avsedd att fungera som en bevarandeplan. De kriterier som använts för att bedöma gravarnas kulturhistoriska värden diskuteras vidare i katalogdelens inledning där de två klassningsnivåerna presenteras: *Klass I. Mycket värdefulla* och *Klass II. Värdefulla*. Gravarna och deras utsmyckning redovisas i tabellform med text och fotografier samt på en gravkarta.

Fältarbete och rapport har utförts av antikvarie Charlotte Mårland vid Jönköpings läns museum under 2020. Vid urvalet av kulturhistoriskt värdefulla gravar har samråd förts med pastoratet/församlingen.

En av länders få bevarade kyrkobalkar finns i Brands-
torp i Habo kommun.

Allmän kyrkogårdshistorik

I stort sett alla våra landsortskyrkogårdar är jämnåriga med den första kyrkan på platsen och i de flesta fall medeltida. Efter flera hundra år av obruten kontinuitet är de ännu i bruk. Från medeltidens kyrkogårdar finns dock väldigt litet bevarat. De viktigaste förändringarna som kristendomen införde gällande våra begravningsseder är att platsen för begravningarna skulle vara vigd och inhägnad. Den medeltida inhägnaden kunde bestå av en stenmur, men vanligare var att den var uppförd av timmer, bogårdsbalken, som ibland kunde vara manshög. Till den typiska bilden av en medeltida inhägnad kyrkogård hörde även sticluckan, som både hade en symbolisk och praktisk funktion som port till den vigda jorden.

Den medeltida kyrkogården saknade ett tydligt system med gångar och kvarter. Man gravsätte folk efter deras gårds- eller bytillhörighet i grupperingar med olika form, vilket var en förkristen sedvänja. Det var ovanligt att man satte en vård över graven. Gravar markerades istället endast av en jordhög. Om en vård trots allt sattes upp var den vanligen av trä, men sten eller smide förekom undantagsvis. Det var också vanligt att man använde sig av kyrkogården även på ett nyttbetonat sätt, där exempelvis hö kunde bärgas.

Den medeltida kyrkogårdens utformning levde kvar väldigt länge, och påminde mest om en äng med små gravkullar och enstaka spridda vårdar. I stort sett börjades förnyelsen under tidigt 1800-tal, men ännu vid sekelskiftet 1900 hade många landsortskyrkogårdar kvar den ålderdomliga ängskaraktären. Förnyelsevägen började i städerna genom nya bestämmelser om externa begravningsplatser. Gravsättningar på stadskyrkogårdarna förbjöds av hygieniska skäl och i stället skulle friliggande begravningsplatser förläggas utanför städerna. Denna process inleddes på 1780-talet och en tydlig kunglig förordning från 1815 angav att begravningsplatser innanför stadskärnan måste upphöra och att begravningsplatser – utan andra kyrkobyggnader än t ex gravkapell – skulle anläggas utanför stadsområdena. År 1805 beslutades dessutom att staten genom sin myndighet Överintendentsämbetet skulle ansvara och

Den förindustriella kyrkogården var en ängsmark med endast få vårdar av beständigt material. Här har karaktären blivit bevarad på Ornunga gamla kyrkogård, Vårgårda kommun.

ha överinseende över att kyrkogårdar och begravningsplatser blev prydligt och hälsosamt anlagda.

Runt om i landet anlades många begravningsplatser precis utanför stadskärnorna under de första decennierna av 1800-talet. De anlades med symmetriska gångsystem och kvartersindelningar, trädplanteringar för att förbättra luftkvaliteten och stenmurar med smidesgrindar. I de arkitektoniskt anlagda begravningsplatserna exponerades vissa gravar tydligare än andra. Att begravas utifrån vilken gård eller by man tillhörde ersattes nu av kategorierna köpegravar respektive allmänna gravar. Detta var en social indelning där de som ville och hade förmåga att köpa sin gravplats både fick en större sådan för hela sin familj och en bättre placering utmed gångar eller nära entréerna. Köpegravarna anlades ofta med grusbäddar och stenramar och senare även häckomgärdningar. Andra begravdes kostnadsfritt utmed den så kallade allmänna linjen. Där gravsattes man tätt i en kronologisk ordning allt eftersom dödsfallen inträffade. Man begravdes således oberoende om ens man eller hustru eller övrig familj låg på annan plats. Gravvårdarna var oftast små, oansenliga och inte särskilt varaktiga. Indelningen av kyrkogården mellan köpegravsområde å ena sidan och allmänt område å den andra speglade ett socialt uppdelat samhälle.

Trädkransen utefter kyrkogårdens yttre begränsningar introducerades först på städernas begravningsplatser, men nådde under 1800-talets slut även allt fler landsortskyrkogårdar. Då introduceras också de typiska sorgeträden med ett hängande växtsätt. I början av 1900-talet planlades även kyrkogårdarna på landsorten i kvarter med symmetriskt lagda gångar, grusbäddar på gravarna och välklippta häckar eller stenramar runt om.

På 1920-talet började en ny typ av begravningsplats att anläggas: skogskyrkogården. Dessa präglas av friväxande och naturligt förekommande träd, såsom gran, tall och björk. I begränsad omfattning används planterade och kultiverade träd. En av de tidigaste i landet var skogskyrkogården i Skillingaryd från 1922.

Vid 1900-talets mitt var kyrkogårdarna särskilt utvecklade, men nu inleddes en period av förenkling och rationalitet. Företeelsen med allmänna linjen levde kvar till mitten av 1900-talet, men upphörde officiellt 1964. Samtidigt började man av rationella skäl ta bort stenramar, häckomgärdningar och grusbäddar för att ersätta det med mer lättskötta gräsmattor. Den sociala utjämningen av ståndssamhället avspeglades på kyrkogårdarna genom allt mer enhetliga gravvårdar utan titlar och oftast i ett liggande format.

Från och med 1980-talet blev gravvårdarna återigen mer individualiserade. Idag ser vi en mångfald olika former på gravstenar från liggande naturstenar till mer fantasifullt utformade vårdar. Den ökade individualiseringen under 1900-talets slut speglas också genom de många olika begravningsformer som idag erbjuds.

Åsenhöga ödekyrkogård (Gnosjö kommun). På denna kyrkogård är mycket av den ålderdomliga, ängsliknande karaktär, som varit vanlig i äldre tid bevarad.

Det var i regel mer attraktivt att begravas på den södra delen av kyrkogården än den norra, som upplevdes vara olycksbringande. Ofta är kyrkan därför placerad med dragning mot norr för att skapa större ytor på den södra sidan. Detta flygfoto från 1940-talets slut visar att den södra delen av kyrkogården i Hylletofta var mer ianspråktagen än den norra, till höger. Foto JLM.

Bråneryds begravningsplats, invigd 1958, nära Huskvarna representerar det välordnade, där jämlikheten betonas på bekostnad av individualismen.

På de mer påkostade köpegravarna var både gravvård och inhägnad omsorgsfullt utformade. Här ett exempel från Norra Solberga kyrkogård i Nässjö kommun.

Ovan: På kyrkogården i Ingatorp (Eksjö kommun) kan man uppleva den allmänna linjens gravområde med små anspråkslösa vårdar tämligen intakt. Nedan: Ett exempel på en gravvård från 1960-talet på begravningsplatsen i Aneby.

Förutom kistbegravning och urngravar med personliga vårdar, erbjuds också exempelvis minneslundar för aska som grävs ner anonymt utan plats för namn, men med gemensam plats för blommor. Ett annat alternativ är askgravlundar, där den plats var och en begravts på markeras.

Tre vanliga gravvårdstyper

Det finns en stor variation vad gäller gravvårdarnas utformning. Före industrialismen och det sena 1800-talet användes ofta så kallade gravbrädor för att markera en grav. Vårdar av mer beständiga material som sten och metall var ovanliga och ofta förbehållna samhällets övre skikt. Prästen eller en adelsman inom socken kunde begravas i kyrkan eller nära koret och där erhålla en påkostad gravvård.

Under industrialismen utvecklas en riklig flora av olika gravmarkeringar med olika form och av olika material, främst sten. Här presenteras tre typer som är särskilt vanliga.

Från det sena 1800-talet fram till 1920-talet var det vanligt att köpegravar förseddes med påkostade vårdar med stående format. Det kunde vara högresta bautastenar, obelisker och liknande. Dessa vårdar restes ofta över samhällets övre skikt och inte sällan är de försedda med både titel, namn, årtal, hemvist och ett bibelcitat. Vårdar av denna typ är ofta påtagligt karaktärskapande och betydelsefulla i kyrkogårdsmiljön. De kan också ha ett konstnärligt värde.

I kontrast till de mer påkostade gravvårdarna finns de mindre stenarna, som restes inom den allmänna linjen. Dessa har ofta en rektangulär form utan utvecklad utsmyckning. Texten är ofta lakonisk – förnamn, ofta men inte alltid efternamn, hemvist och årtal. Dessa enkla vårdar är i sig inte iögonfallande, men berättar ändå om en viktig del av det äldre gravskicket och samhällets hierarkiska organisation.

Tiden efter andra världskriget medförde en långtgående förenkling av gravvårdarna, som samtidigt skapade en likriktning. Stenarna tillverkades maskinellt och det fanns ofta en standardiserad uppsättning symboler som kunde tillföras och kombineras. Kyrkogårdsmiljöer som domineras av dessa stenar kan naturligtvis också ha ett kulturhistoriskt värde, men då är det i regel inte de enskilda vårdarna som är intressanta utan snarare helheten.

Lagstiftning

Kulturvärden på kyrkogårdar skyddas såväl i kulturmiljölagen som begravningslagen. Här nedan följer utdrag som har bäring på förvaltningen av kyrkogårdarnas kulturvärden.

Kulturmiljölagen (1988:950)

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön.

Ansvar för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.

Bestämmelserna i denna lag syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Lag (2013:548).

4 kap. Kyrkliga kulturminnen

1 § Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Begravningsplatser

11 § I vården av en begravningsplats skall dess betydelse som en del av vår kulturmiljö beaktas. Begravningsplatserna skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas.

12 § Begravningsplatser enligt detta kapitel är sådana områden eller utrymmen som avses i 1 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144). Bestämmelserna om begravningsplatser omfattar också sådana byggnader på begravningsplatsen som inte är kyrkobyggnader samt fasta anordningar såsom murar och portaler. Lag (1990:1146).

13 § I fråga om en begravningsplats som anlagts före utgången av år 1939 krävs tillstånd av länsstyrelsen

1. för att utvidga eller på något annat sätt väsentligt ändra begravningsplatsen,
 2. för att där uppföra någon ny byggnad eller fast anordning eller riva eller väsentligt ändra befintlig byggnad eller fast anordning.
- Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs. Lag (1999:304).

Väsentliga förändringar kan innebära till exempel ändring av omgärdning, trädplanteringar, större omplaneringar av gravkvarter, ändringar i gångsystem och dess beläggning och nya beläsningsinstallationer.

En del gravvårdar som inte är i bruk och förvaras i kyrkan kan ha ett kulturhistoriskt värde. I så fall kan det vara aktuellt att föra in dem i kyrkans inventarieförteckning. Gravbrädor från Askeryds kyrkogård.

Begravningslag (1990:1144)*7 kap. Gravrätt*

Gravanordningar m.m.

25 § Gravplatsen får förses med gravanordning, om det inte strider mot vad som är avsett att gälla för den del av begravningsplatsen där gravplatsen är belägen.

26 § Gravrättsinnehavaren bestämmer gravanordningens utseende och beskaffenhet. Detsamma gäller gravplatsens utsmyckning och ordnande i övrigt. Upplåtaren får dock besluta de begränsningar i gravrättsinnehavarens bestämmanderätt som är nödvändiga för att tillgodose en god gravkultur.

Gravrättens upphörande

37 § Om en gravanordning har tillfallit upplåtaren och den är av kulturhistoriskt värde eller av något annat skäl bör bevaras för framtiden, ska upplåtaren om möjligt lämna kvar den på gravplatsen.

Om gravanordningen ändå måste föras bort från gravplatsen, ska den åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig och därtill avsedd plats. Ytterligare föreskrifter om hänsynen till kulturmiljöarbetets intressen finns i kulturmiljölagen (1988:950). Lag (2013:552).

Ibland uppstår frågan om ansvar och skydd för en enskild gravvård. Så länge gravrätten inte gått ut ägs gravvården m.m. av gravrättsinnehavaren. När gravrätten gått ut övertas ansvaret av upplåtaren, vilket oftast är pastoratet. Om gravvården således står kvar på den tillhörande graven ger begravningslagen ett skydd. Om gravvården däremot flyttas till en annan plats på kyrkogården eller förvaras i kyrkobyggnaden kan det vara aktuellt att föra in den i kyrkans inventarieförteckning.

Allmänna skötselråd

Grunden för skötseln av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar är att de inte skadas, utan ges en så lång livslängd som möjligt. De förebyggande åtgärderna är väsentliga och kan motverka uppkomsten av skador genom till exempel mekanisk åverkan, biologisk påväxt och väder.

Vid rengöring och reparation av vårdar av mjukare bergarter (kalk- och sandsten) och järn som är över 100 år gamla bör konservator för sten respektive metall kontaktas för rådgivning eller åtgärd.

En orsak till skador är mekanisk åverkan genom trädgårdsfordon och andra redskap. Varsamhet vid gräsklippning minimerar risken för sprickor och bortfall av material.

En annan orsak är nederbörd och biologisk påväxt av lavar, alger och mossor. Dessa gynnas av att en sten står skuggigt och fuktigt. Liggande hållare och stående vårdar av mjuk bergart som kalk- och sandsten är särskilt känsliga för vådrets makter. På vintern tränger fukt in i sprickor och vidgar dessa och spränger till slut bort stenmaterial. Detta kan på sikt helt radera ut en inskription eller relief. Därför är det viktigt att hålla till exempel hållare rena från löv och grenar. Känsliga vårdar och hållare av hög ålder kan med fördel ges en skyddsklädsel eller täckning permanent eller under vinterhalvåret för att motverka frostsprängning.

Vårdar och gravstaket av järn är en kategori för sig, som kräver kontinuerligt underhåll. Vid ommålning befrias metallen från rostbeläggning med stålborste. Därefter grundas järnet med mönja och slutstrykes med linoljefärg. Lagningar bör anförtros åt hantverkare eller konservator med erfarenhet av järnslagningar.

Rostande förankringsjärn och dubbar är en annan vanlig orsak till skador. När järnet rostar och utvidgar sig så sprängs stenen. Ett viktigt arbete är därför utbyte av beslag och dubbar av järn mot rostfritt stål.

Rengöring av vårdar kan ha olika syften. Ofta sker det i första hand av estetiska skäl. Som regel bör den på kulturhistoriskt värdefulla vårdar vara motiverad av hänsyn till att påväxt riskerar stenens fortbestånd (kalk- och sandsten) eller för att förbättra förståelsen av objektet och kunna tolka och uppleva inskriptioner eller utsmyckningar. Enklare rengöring kan göras med ljummet vatten med liten tillsats av såpa eller diskmedel och med mjuka borstar som inte repar. Lämplig tid för detta är tidig vår och sen höst då exempelvis lavar är mer aktiva och mjuka då. Vårdar av hårdare bergarter som granit kan rengöras med högtryckstvätt, men endast där inte förgyllning och dekorationer kan skadas. Vårdar med mycket högt kulturhistoriskt värde och påtaglig skadebild (pågående bortfall av stenmaterial eller sprickor) bör rengöras av konservator.

Marschaller och stearinljus kan avsätta sot eller stänk på gravvårdarna. Detta kan förebyggas genom att exempelvis använda lämpliga hållare.

Biologisk påväxt, troligen rödalger, på en gravvård på Villstads kyrkogård i Gislaveds kommun.

Kalksten har en förmåga att spjälka sig och spricka. Denna sten på Forserums kyrkogård i Nässjö kommun kräver insatser av en stenkonservator.

Båraryds kyrka från söder, ädelcypresserna är relativt nyplanterade och kyrkogården präglas i hög grad av sammanhängande grusgravkvarter. Flygfoto, 1939. JLM.

Båraryds kyrka från väster med skolbyggnaden. Den norra delen av kyrkogården har en välväxt trädrad längs landsvägen. Flygfoto, 1939. JLM.

Båraryds kyrka och kyrkomiljö

Båraryds socken utgör en småkuperad skogs- och mosstrakt mellan Nissan i öster och västgötagränsen i väster. Antalet fornlämningar är få och främst från järnåldern. Sockennamnets ändelse på –ryd brukar allmänt betraktas som indikation på bygd bruten först under järnålder. I skrift uppträder namnet första gången 1311. Läget var kommunikativt gott med den gamla Nissastigen och landsvägen mot Göteborg. Det enda godset i historisk tid var Örnaholm, vilket dock styckades upp under 1800-talet. Ur kyrkligt hänseende var församlingen fram till 1921 annex till Villstad.

År 1921 bildade Båraryd ett eget pastorat med Våthult och Bosebo. Vid denna tid så hade socknens centrum förskjutits från kyrkbyn till Gislaved. 1901 blev Gislaved ett växande stationssamhälle efter att anslutningen till Halmstad - Nässjö järnväg etablerats och redan 1904 utsågs Gislaved till municipalsamhälle. Egen begravningsplats fanns sedan 1880 och kapell sedan 1906. Viss industri spirade redan innan järnvägens ankomst; 1895 hade bröderna Wilhelm och Carl Gislow grundat Svenska Gummifabriks AB, vilken snart övertog det gamla nedlagda järnbruket Gyllenfors på andra sidan Nissan, i Anderstorps socken. 1948 avsöndrades Gyllenfors – även det ett municipalsamhälle – från Anderstorps socken och slogs samman med Gislaved till en köping.

Kyrkbyn ligger centralt i socknen, på en uppodlad höjdrygg nordost om Kyrkesjön. Den gamla landsvägen mot Göteborg löper på åschrönet i öst-västlig riktning. Kyrkogård och kyrka är belägna vid vägens södra sida och direkt öster om ett vägskäl där vägen från Våthult i söder ansluter. Öster om kyrkogården slingrar en bäckravin. Bebyggelsen som utgörs av några gårdar ligger något spridd längs med vägen. Norr om kyrkogård och väg står den f.d. småskolan från 1918 med reveterade och vitmålade fasader samt ett brutet tak med tegeltäckning. Byggnaden tjänar idag som församlingshem. Längs vägen växer gamla kastanjer i en rad. En liten grusad parkeringsyta sträcker sig längs med kyrkogårdens norra mur. Den gamla folkskolan ligger på en höjd nordost om bäckravinen, det är en rödfärgad träbyggnad från 1882.

Salkyrkan från 1880 är ritad av arkitekt Albert Törnqvist vid Överintendentsämbetet. Det fullbreda koret är vänt mot öster och avslutas med en femsidig sakristia. I väster reser sig ett torn med lanternin och spira. Fasaderna är vitkalkade och takfallen plåttäckta. Kombinationen av stora rundbågsfönster och medeltidsinspirerade detaljer som exempelvis gesimsernas friser är uttryck för övergången från det tidiga 1800-talets strama nyklassicism till det senare 1800-talets formrika nystilar.

Kyrkogårdens historia

Båraryds kyrkogård har medeltida ursprung. Den föregående kyrkan var en medeltida, på 1700-talet utvidgad stenkyrka. Denna låg i det nordöstra hörnet av en rektangulär kyrkogård med klockstapel i väster. Enligt 1829 års inventering var kyrkogården rymlig och omgiven av en stenmur med fyra öppningar, tre av dem med sticluckor och en med en ”prydlig, oljemålad dubbel port med spelverk [klocka?]” anbragt genom prosten Magnus Nordins omsorg. Denne hade även ombesörjt plantering av träd kring kyrkogårdsmuren. På 1850-talet började kyrkostämman dryfta en sammanbyggnad av de bristfälliga kyrkorna i Båraryd och Våthult. Till följd av oenighet om lämpligaste platsen förföll planerna och 1876 upprättades i stället förslag till en ny kyrka för Båraryd. Samma år utstakades mark till en utvidgning av kyrkogården. Ytan kom att fördubblas genom utökning åt väster och i viss mån åt söder. I samband med kyrkans uppförande 1880 anlade dess byggmästare A. Larsson, från Sandhult i Västergötland, en stenmur runt kyrkogården. Åren 1881 till 1882 planerades, gräsbesåddes och planterades kyrkogården under ledning av länsträdgårdsmästare Blomberg. Smidesgrindar inskaffades till ingångarna.

1935 omplanerades kyrkogården i enlighet med ett förslag av stadsträdgårdsmästare G.W. Svensson, Halmstad. Ädelcypresser planterades runt om kyrkan och häckar längs gångarna fram till kyrkans mittportar. 19 äldre gravvårdar samlades i kyrkogårdens nordvästra hörn tillsammans med prydnadsbuskar. Under 1900-talets senare del har grusgångarna mellan kvarteren på kyrkogårdens södra och östra del lagts igen, till men för den strikta symmetrin. Som ett led i denna förenkling av skötseln har även de flesta grusbäddar borttagits från gravarna.

Beskrivning av kyrkogården idag

Allmän karaktär

Båraryds kyrkogård har en rektangulär plan med öst-västlig utsträckning. Uppbyggnaden är axial med kyrkan i mitten av den öst-västliga axeln. Ändpunkt i öster är Wilhelm Gislows mausoleum. Kyrkogården var tidigare indelad i fem kvarter, men sedan 2024 är gravkartan omritad. Kyrkogården är numera indelad i fyra kvarter; kvarter A-B utgör kyrkogårdens södra sida och området öster om koret samt C-D den norra sidan.

Omgärdning

Kyrkogården omges av en kallmur från 1880. Den är ca 1-1,5 meter hög och bildar i norr, öster och söder stödmur. Materialet utgörs av otuktade respektive kilade markstensblock. Murkrönet och även sidorna är beväxta med mossor, ormbunkar och sedum.

Båraryds kyrka uppfördes 1880 efter ritningar av arkitekt Albert Törnqvist. I samband med att den nya kyrkan uppfördes utvidgades även kyrkogården till dagens storlek.

Kyrkogården omges av en mur med otuktade och kilade stenblock.

De resliga ädelcypresserna utgör ett ovanligt inslag på kyrkogården.

Ingångar

Kyrkogården har två ingångar, en i väster i linje med tornporten och en i norr i linje med kyrkans nordport. Båda har huggna granitstolpar från 1880 med fasade hörn. De uppbär smidda pargrindar med bandjärnsrosetter från samma tid.

Vegetation

Kring kyrkogårdens västra, östra och norra sidor växer en trädkrans med främst alm, men även lönn, kastanj och ask. Träden är med planterade 1882 och utgör genom sin storlek ett viktigt karaktärsskapande inslag, enstaka träd saknas idag. Längs kyrkogårdens södra sida växer en häck av karaganbuskar. Av de ädelcypresser som 1935 planterades runt kyrkan kvarstår idag fyra, två vid kyrkans sydvästra respektive två vid det sydöstra hörnet. Träden är idag mycket resliga och utgör ett framträdande inslag. Fyra cypresser flankerar kyrkans norra portal.

Gångsystem

Från de båda kyrkogårdsgrindarna löper raka grusgångar fram till kyrkans västra respektive norra port. De går där samman med den grusade ytan runt kyrkan. De övriga grusgångar som definierat gravkvarteren är idag igenlagda, till men för symmetrin.

Gravvårdstyper

Kyrkogården kan uppvisa gravkonst från 1600-talet fram till idag. De äldsta är handhuggna vårdar i granit och sandsten med huvudsakligen ristade inskriptioner. Vissa är mycket enkelt huggna medan andra som de s.k. parstenarna är omsorgsfullt bearbetade med profilerade krön och inskription i relief. Från den första industriella gravkonstproduktionen stammar några gjutjärnsvårdar från 1800-talet. Med sekelskiftet 1900 kom högresta, maskintillverkade gravvårdar av granit i form av bl.a. obelisker och bautastentar, sin tids statusmarkörer efter döden. Under mellankrigstiden fick stenarna en annan form, låg och bred. Ofta gavs de klassiserande drag med tempelgavel och kolonner. En stor del av gravarna från förra sekelskiftet och tiden fram till 1950 har haft grusbädd och stenram, av vilket idag inget kvarstår. Flera gravvårdstyper var samkomponerade med stenramen via flyglar och dylikt, varför de idag företer ett stympat intryck sedan ramen avlägsnats. Under efterkrigstiden blev vårdarna enklare i sina former samt mer uniforma. Detta gravskick kan betraktas som ett uttryck för ståndssamhällets utjämning. Idag kan vi skönja en ökad individuell prägel på vårdarna, exempelvis genom bruk av fotografier.

Båraryds kyrkogård har ett blandat gravvårdsbestånd där nyare vårdar har placerats i de äldre kvarteren. De högresta vårdarna visar på ett äldre ideal, medan de lägre vårdarna i hög grad har tillkommit från mellankrigstiden fram till idag.

Mausoleum

Disponent Wilhelm Gislows mausoleum är uppfört 1927, på den avlidnes önskan invid fosterföräldrarnas grav, kommissionslantmätare Ekström med fru. Den klassiserande byggnaden av granit har en kvadratisk plan och reser sig inom en grusbädd med pollare och kätting. Fasaderna bär rustik med råhuggna granitkvadrar. Hörnen framhävs av pilastrar. Ingången mitt i väster har pardörr av koppar och ovan denna en rundbåge med bronsrelief av Gislow. I öster sitter ett rundbågsfönster med gult katedralglas i blyspröjsar. På de båda övriga sidorna är slåthuggna fält med kopparknoppar i hörnen. Upptill har byggnaden en bred slåthuggen gesims med i norr och söder var sin lunett med smidesgaller. På hörnen sitter knoppar och ventiler av koppar. Väst- och östfasaderna avslutas med var sin tempelgavel med akroterion och akantusrelief.

Gislows mausoleum ger kyrkogården en särprägel och understryker samtidigt Båraryds koppling till det växande municipalsamhället Gislaved.

Kvarter A präglas av de efterkrigstida idealen, enbart rester av de högresta vårdarna och grusgravarna finns utspridda i kvarteret och vittnar om en äldre gestalning.

Kyrkogården har ett sammanhängande område med grusgravar bevarat i kvarter B, vilket vittnar om kyrkogårdens tidigare gestalning.

Beskrivning av kvarter

Kvarter A

Allmän karaktär

Kvarteret består av gravar i nord-sydliga rader med ryggen mot varann. Längst i nordväst finns ännu outnyttjad yta.

Gravårdstyper

Gravvårdsbeståndet utgörs nästan uteslutande av rektangulära vårdar från 1930-talet till idag med typisk låg profil. Flera av de äldre gravarna har haft grusbädd och stenram, men av dessa arrangemang kvarstår endast ett på en grav från 1935 över en soldat. En mindre del av gravarna är familjegravar. Ett fåtal högresta äldre vårdar finns, den äldsta från 1885 i polerad svart granit. Kvarteret domineras av två stora gravar i det sydvästra hörnet med stenramar i svart granit. Den ena har en stor håll från 1933 över fabrikören Carl Theodor Gislow med fru. Vid huvudänden reser sig en över två meter hög och stram sten med porträttrelief i brons av fabrikören. Den andra graven har en tumba från 1958 över lasarettsläkaren Selldén med maka, född Gislow. Båda gravarnas vårdar är av svart, opolerad granit. Inom kvarteret finns enstaka vårdar med titel, förutom ovannämnda: civilingenjör, mekaniker, kyrkovaktmästare, tegelmästare, hemmansägare, byggmästare, kyrkovärd och lantbrukare.

Kulturbeskrivning och karaktär

Kvarteret har en typisk efterkrigstida karaktär med rader av vårdar med låg profil inom en gräsmatta. Detta är en vanlig förekomst på svenska kyrkogårdar. Ett fåtal högresta äldre vårdar står för ett historiskt djup. Endast en grav har bibehållit sin grusbädd, ett tidigare vanligt gravskick på kyrkogården, dess värde är närmast av pedagogisk art. Ett karaktärsskapande inslag utgör den Gislowska familjegraven med sina stora vårdar. C.T. Gislows vård minner om den ene grundaren till Gislaveds Gummifabriks AB, ortens mest betydelsefulla industri.

Kvarter B

Allmän karaktär

Kvarteret består av nord-sydliga gravrader i gräsmatta med ryggen mot varann. I området öster om koret finns ett fåtal gravar, vända mot öster och väster. Mot öster finns Wilhelm Gislows mausoleum. En betydande del av gravarna är familjegravar.

Gravårdstyper

Gravvårdsbeståndet inom området är rikt med hänsyn till såväl ålder som form. Äldst är en s.k. parsten i sandsten från 1776, följt av en likaså handhuggen granitvård från 1856 över auditeuren Jonas Rylander. Från perioden mellan 1863 och 1890 finns fyra

gjutjärnsvårdar, två kors och två resta hållar över kyrkovårdar. Från decennierna kring 1900 står ett stort antal högresta granitvårdar i form av bautastenar, kors, obelisker och dylikt. Några enstaka har en rent individuell prägel och några är omkring två meter i höjd. Vid sidan av dessa finns det lägre, breda gavelformer i granit från det tidiga 1900-talet. Tio gravar har kvar sin grusbädd, något som tidigare de flesta gravar haft. En av dessa gravar omges av ett smidesstaket medan de övriga omges av stenramar. Inom kommissionslantmätare Ekströms familjegrav växer en hängask, ett s.k. sorgeträd. Vårdarna från ca 1940 och framåt har en typisk låg profil. Vanligaste titeln på vårdar inom kvarteren är hemmansägare och kyrkovård. Vidare finns förutom redan nämnda: folkskollärare, riddare av Vasaorden, kyrkovaktmästare, prost, gästgivare, stationsinspektör, handlande, kantor och studerande.

Kulturhistorisk bedömning och karaktär

Kvarteret är gamla köpegravskvarter med ett rikt bestånd av vårdar från olika tider, vilket ger ett dynamiskt intryck. Äldst är två handhuggna vårdar som representerar gravkulturen i bygden innan industrialismen. Troligen står de på sina ursprungliga platser. Den första industriella gravvårdsproduktionen utgörs av fyra gjutjärnsvårdar från bygdens järnbruk. Det förra sekelskiftets ståndssamhälle illustreras av en mängd påkostade granitvårdar, varav tio med bevarad grusbädd och inramning. Denna samlade grupp av grusgravar är karaktärsskapande och har ett mycket högt kulturhistoriskt värde genom den bild de förmedlar av kyrkogårdens tidigare utseende. Vårdar med titlar som kyrkovård och hemmansägare understryker kvarterets status. I en klass för sig står disponent Wilhelm Gislows antikiserande mausoleum från 1927, vilket dels berättar om en av grundarna till Gislaveds betydelsefulla gummifabrik, dels är ett arkitektoniskt verk av hög kvalitet. Som en kontrast mot det tidiga 1900-talets gravkultur står efterkrigstidens låga vårdar, ett uttryck för folkhemmets kollektivistiska ideal.

Kvarter C

Allmän karaktär

Kvarteret består av gräsmatta med nord-sydliga rader av gravar, till stor del vända mot väster. I kvarterets mitt är ett outnyttjat område. Vid muren i väster är en yta med prydnadsbuskar och musealt uppställda vårdar.

Gravvårdstyper

Gravvårdsbeståndet är rent efterkrigstida, från 1943 till idag. Vårdarna har den för tiden typiska rektangulära formen med låg profil. Tyngdpunkten ligger på 1960- och 70-talen med strama, uniforma vårdar i grå granit. Titlar är sällsynt och familjegravar

Kyrkogårdens äldsta vård som är bevarad på ursprunglig plats är en parsten från 1776 rest över Anders Arvidson och Kerstin Svensdotter.

Kvarter C består av efterkrigstida vårdar, kvarterets västra del är pladterat med buskar med förindustriella handhuggna vårdar från 1600- och 1700-talen.

Kyrkans äldsta vårdar har under 1900-talets senare del gjutits fast i betong, och står i vissa fall mycket nära eller direkt i buskarna vilket riskerar att skada vårdarna.

Kvarter D har flera bevarade högresta vårdar, samtliga grusbäddar har dock tagits bort.

förekommer inte. De 19 musealt uppställda vårdarna utgörs av 18 stycken i sandsten respektive granit från 1609–1775. Den yngsta vården är ett gjutjärnskors från 1883. De handhuggna stenarna är dels enkla med ristning, dels finhuggna parstenar med inskription i relief. En av stenarna skall vara återanvänd 1834 och rest över en postiljon som dog i koleran. Han begravdes i ett gärde väster om kyrkan där stenen restes och en kolerakyrkogård utstakades. 1987 återbördades stenen till kyrkogården.

Kulturhistorisk bedömning och karaktär

Kvarteret har en typisk efterkrigstida karaktär med rader av låga, tämligen anonyma vårdar i gräsmatta, ett uttryck för folkhemmets kyrkogårdsideal. Detta är en vanlig syn på svenska kyrkogårdar. Det kulturhistoriska värdet ligger i de äldre vårdar som samlats i västra änden. Handhuggna 1600- och 1700-talsstenar berättar om den lokala gravkonsten innan industrialismen och ett gjutjärnskors representerar den första industriella gravkonstframställningen, knuten till bygdens järnbruk.

Kvarter D

Allmän karaktär

Kvarteret består av gräsmatta med nord-sydliga gravrader med ryggen mot varann. En mindre del är familjegravar.

Gravvårdstyper

Gravvårdsbeståndet är blandat med hänsyn till såväl ålder som form. Äldst är tre små vårdar från 1911, varav en i form av en uppslagen bok i marmor, lutad mot en stubbe i granit. Från de närmast följande åren finns en handfull mer högresta vårdar i främst polerad svart granit. De övriga stenarna från efterkrigstiden håller överlag en låg profil, med något undantag. Ursprungligen har flera av de äldre gravarna haft grusbädd och stenram, men av detta kvarstår idag inget. Titel återfinns på en del av de äldre stenarna. Hemmansägare är vanligast.

Kulturhistorisk bedömning och karaktär

Kvarteret har ett blandat gravvårdsbestånd. Den tidigare gestaltningen med grusgravar är helt ersatt av sammanhängande gräsmatta. Detta har till följd att det kulturhistoriska värdet ligger hos enskilda vårdar. Det gamla, ofta högresta, vårdbeståndet från 1900-talets början ger kvarteret ett historiskt djup och ett dynamiskt uttryck. Vårdar med titel berättar om det bondesamhälle som ännu levde kvar vid 1900-talets början.

Kulturhistorisk karakterisering av kyrkogården som helhet

Båraryds kyrkogård har medeltida ursprung, men fick nuvarande rektangulära utsträckning i samband med kyrkans uppförande 1880. Kallmurar, smidesgrindar och välväxt trädkrans stammar från denna tid och betyder mycket för intrycket av en traditionell landsbygdskyrkogård. Uppbyggnaden är symmetrisk med kyrkan som en del av en öst-västlig axel från ingången i väster till disponent Wilhelm Gislows mausoleum i öster. Ursprungligen förstärktes symmetrin genom rätvinkliga gångar åt varje väderstreck, men flera av dessa är idag igenlagda. Från en omplanering 1935 återstår fyra storväxta ädelcypresser söder om kyrkan.

Om kyrkogårdens historia innan 1880 minner ett antal handhuggna gravstenar från 1607–1856, varav endast två kan tänkas stå på ursprunglig plats. Stenarna besitter höga värden som uttryck för bygdens lokala gravkonst innan industrialismen. Den tidigaste industriella gravvårdstillverkningen skedde vid järnbruken i bygden och representeras av några gjutjärnsvårdar. Gravkvarterens vårdbestånd är tämligen blandat, i de båda västra kvarteren är det dock nästan renodlat efterkrigstida. Mest dynamiskt och sammansatt är det sydöstra kvarteret, B, med flera högresta stenar från förra sekelskiftet. Inom kvarteret finns tio av kyrkogårdens elva bevarade grusgravar, vilka här ger en samlad och värdefull bild av kyrkogårdens karaktär från förra sekelskiftet, i övrigt tämligen utslätad. En av nämnda grusgravar har ett s.k. sorgeträd, ett stämningsskapande inslag i kyrkogårdsidealet kring 1900. Kyrkogårdens mest anslående gravar tillhör bröderna Gislow, vilka grundade den för orten så viktiga gummifabriken i Gislaved. Den ena gravan är det ovannämnda klassiserande mausoleet från 1927 och den andra en stor häll från 1933 med stenram och högrest sten. Dessa båda gravar är synnerligen värdefulla, dels för förståelsen av Gislaveds 1900-talshistoria dels som konstnärligt gestaltade monument.

På en del av kyrkogårdens främst äldre vårdar finns titel. Genom dessa förmedlas en bild av Båraryds historia under 1800- och 1900-talen, från bondesamhället till uppkomsten av industriorten Gislaved. Kyrkogårdar rymmer information om personer, gårdsnamn och försvunna yrken. På en kyrkogård är det naturligt att gravvårdar och gravrätter ändras. Det är dock viktigt att man i den långsiktiga förvaltningen är uppmärksam på att bevara de olika delarnas karaktär och att gravvårdar från olika tider finns representerade.

Händelsehistorik

Medeltid

Kyrkogården anläggs. (JLST)

1880–82

Utvidgning åt väster och söder norr i samband med bygge av ny kyrka. Ny kyrkogårdsmur och trädkrans. Smidesgrindar. Byggmästare A Larsson, Sandhult. Länsträdgårdsmästare Blomberg. (Arnving 1982)

1927

Wilhelm Gislows mausoleum uppförs. (Olsson 1995)

1935

Omplanering av kyrkogården. Plantering av cypresser runt kyrkan. Ordnande av ”museikvarter”. Stadsträdgårdsmästare G W Svensson, Halmstad. (JLST)

2016

Askgravplatsen anläggs.

2024

Gravkartan ritas om och samtliga gravplatser ges ny numrering.

Att tänka på i förvaltningen av kyrkogården

- Kyrkogården ingår i en samlad kyrkomiljö med intilliggande f.d. skola.
- Kallmurar, grindstolpar, smidesgrindar, grusgångar och trädkrans är viktiga delar av kyrkogårdens gestaltning.
- Vårdar äldre än 1940 eller med titel bör bevaras på plats, inklusive eventuella arrangemang som grusbädd, inhägnad och tidstypiska planteringar.
- Vårdar äldre än 1850 eller av gjutjärn skall finnas med på kyrkans inventarieförteckning.
- De förhistoriska vårdarna som är placerade i kyrkogårdens nordvästra del riskerar att ta skada av buskplanteringen.
- Gislows mausoleum är uttryck för en närmast storstadsmässig kyrkogårdskultur.

Administrativa uppgifter

Jönköpings läns museums dnr:..... 2019-305
 Beställare:..... Gislaveds pastorat
 Inventering och rapportansvarig:..... Charlotte Mårland
 Rapportgranskning:..... Anders Franzén
 Län:..... Jönköpings län
 Kommun:..... Gislaveds kommun
 Socken:..... Båraryds socken
 Fastighetsbeteckning:..... Båraryds kyrkogård

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Arkiv

Gislaveds pastorats arkiv.

Jönköpings läns museums arkiv. (JLM)

Länsstyrelsen i Jönköpings arkiv, med kopior ur ATA. (JLST)

Tryckta källor och litteratur

Andersson, Bengt. ”Erik Ihrfors och kyrkorna i Våthult, Båraryd och Bosebo.” *Gislavedsboken*, 1991.

Arnving, Gösta. ”Båraryds kyrka 100 år.” *Gislavedsboken*, 1982.

Gislaveds historia. Växjö, 1972.

Gullbrandsson, Robin. 2007. *Båraryds kyrkogård, Kulturhistorisk karakterisering och bedömning. Båraryds socken i Gislaveds kommun. Jönköpings län, Växjö stift*. Jönköpings läns museum, Byggnadsvårdsrapport 2007:96

Hellman, Caroline. *Västbokrönika i ord och bild*. Växjö, 1944.

Kulturhistorisk utredning och bevarandeförslag för Gislaveds kommun. Jönköpings läns museum, 1981.

Ny Smålandsbeskrifning. Västbo härad. Växjö, 1909.

Olsson, Eva. ”Kyrkogårdsvandring bland livsöden.” *Gislavedsboken*, 1995.

Rogberg, Samuel. *Historisk beskrifning om Småland*. Karlskrona, 1770.

Svenskt ortnamnslexikon. Uppsala, 2003.

Sverige. Geografisk beskrivning. Del IV. Stockholm, 1931.

Sveriges bebyggelse. Landsbygden. Jönköpings län IV. Uddevalla, 1957.

Urval av kulturhistoriskt värdefulla gravar

Kriterier vid kulturhistorisk bedömning

Vid den kulturhistoriska bedömningen av gravanläggningarna på en begravningsplats utgår man från ett antal kriterier. Målet är att urvalet av de utvärderade gravarna skall spegla gravkulturen i vid bemärkelsen inom en begravningsplats, men i förlängningen också inom ett vidare område.

Utformningen av en gravanläggning har stor betydelse vid bedömningen av det kulturhistoriska värdet. Vårdar som är påkostade, hantverksmässigt utförda, estetiskt framstående, särskilt anspråkslösa eller anknyter till en lokal tradition är ofta särskilt intressanta. Gjutna gravkors i bruksbygder är exempel på en sådan lokal tradition. Man bör också spegla alla samhällsgruppers gravskick, att bevara ett sammanhållet område med gravar som ingår i allmänna linjen kan vara viktigt.

Gravanläggningar som har inskrifter som anger titel och hemvist på den begravda berättar mer om gravplatsen än om dessa uppgifter saknas. Ibland finns också citat från Bibeln eller psalmboken eller bara en referens till ett citat. Ju fler uppgifter som står angivna desto större samhällsvärde har gravvården.

Ibland är gravvårdar resta över betydelsefulla personer eller personer som haft en tydlig anknytning till församlingsarbetet, exempelvis präster, klockare, kyrkvårdar och skollärare. Detta kan förstärka det kulturhistoriska värdet på en gravvård.

Industriellt framställda gravstenar bär ibland någon form av märkning från tillverkaren. Att veta varifrån stenen kommer och vem som tillverkade den höjer gärna det kulturhistoriska värdet.

Efterkrigstidens gravskick kan upplevas enahanda och likformigt. Det finns dessutom en väldigt stor mängd gravvårdar av likande typer på länets kyrkogårdar. Det är inte rimligt att bevara dessa i lika hög grad som äldre gravvårdar, men det är ändå angeläget att ett urval av dessa bevaras som exempel från detta skede.

Förutom själva gravstenen så består många gravplatser av även gravramar, häckar, växtlighet osv. Dessa tillhör har ofta tagits bort, men när de är bevarade finns det särskild anledning att dessa tas med i urvalet.

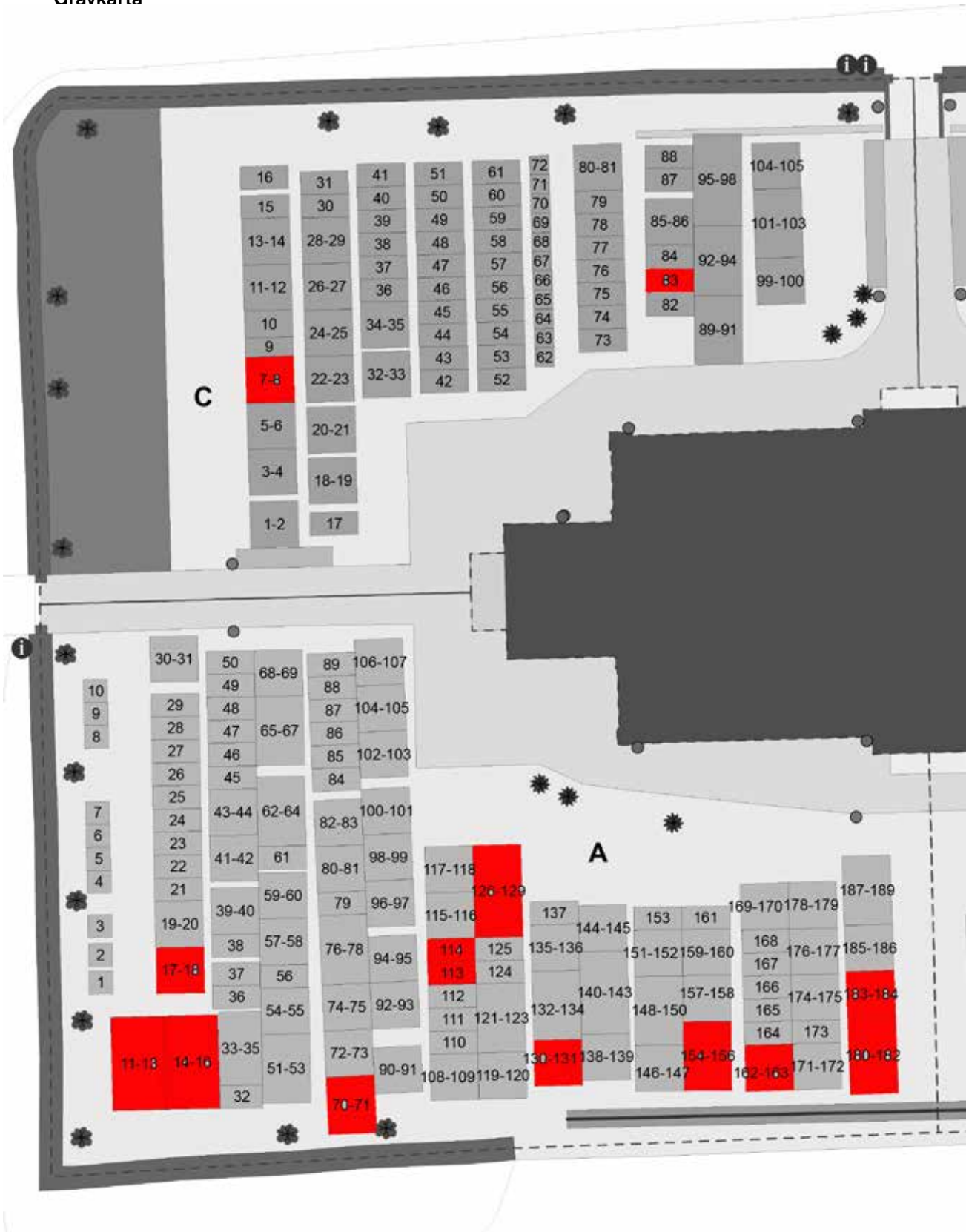
Klass 1

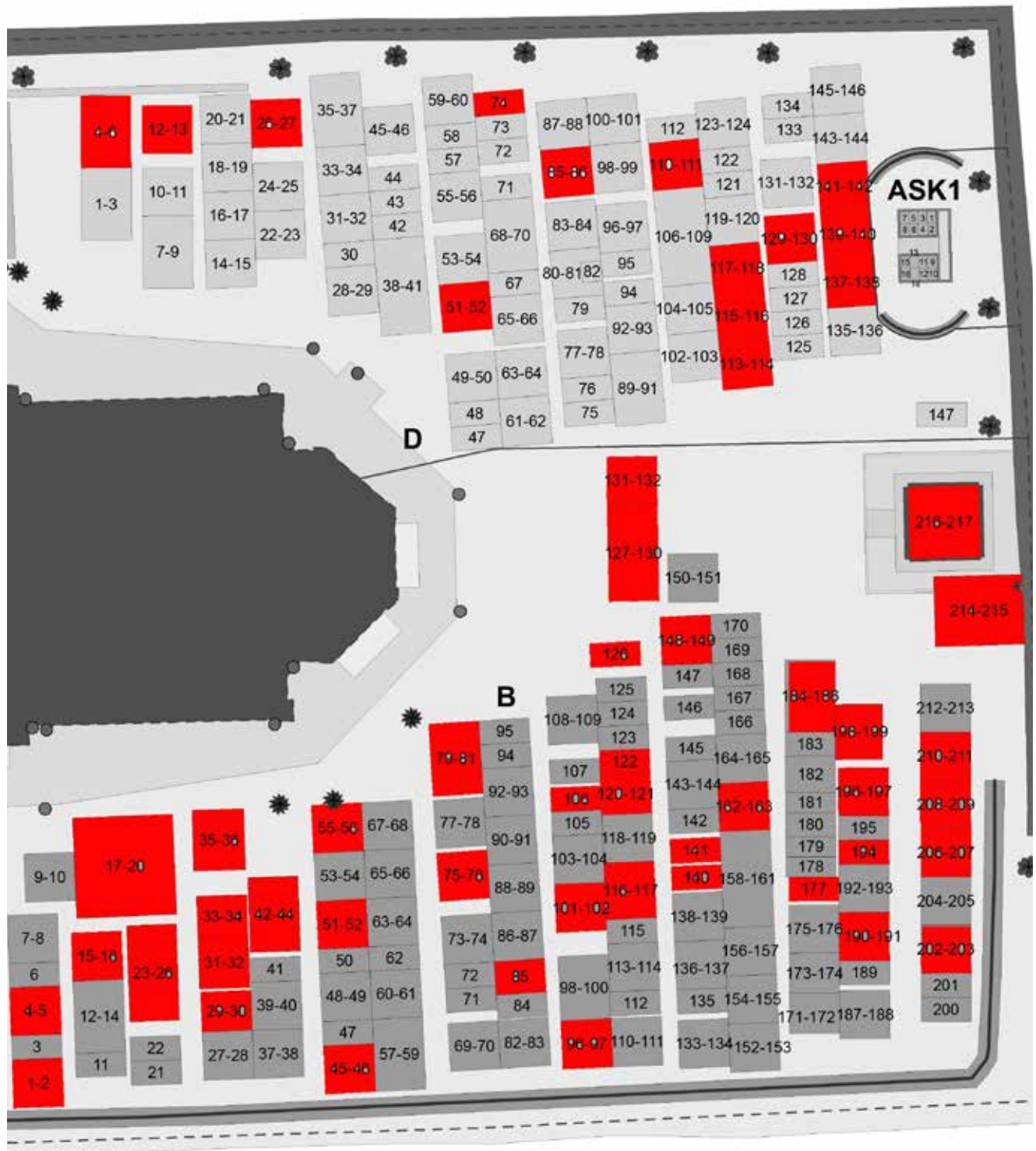
Avser gravplatser med mycket högt kulturhistoriskt värde. Dessa bör bevaras på plats och utan förändringar.

Klass 2

Avser gravplatser med högt kulturhistoriskt värde. Dessa bör i första hand bevaras på plats och utan förändring. Det kan dock vara möjligt att återanvända en vård för att bibehålla en karaktär på en del av kyrkogården, med fördel används då ett typsnitt anpassat till vårdens karaktär. I undantagsfall är det möjligt att flytta vårderna om det är personhistoria eller titel som är det intressanta.

Gravkarta

Gravkarta över Båraryds kyrkogård där de gravvårdar som bedömts ha ett kulturhistoriskt värde (både klass 1 och 2) är markerade i rött. Observera att kartan endast redovisar de gravvårdar som har ett gravplatsnummer. Det förekommer även ett antal kulturhistoriskt värdefulla äldre vårdar av museal karaktär vilka saknar gravplatsnummer och som istället är uppförda på kyrkans inventarieförteckning. I den följande förteckningen redovisas de med en numrering från inventarieförteckningen i Sacer.

Förteckning över kulturhistoriskt värdefulla gravar

Gravnr.	Beskrivning	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
A 11-13	Hög gavelvård i gråsvart granit med porträttrelief, stor håll i svart granit. Stenram med gräs.	CARL GISLOW 1856-1933 FABRIKÖREN CARL THEODOR GISLOW 1858-1933 HANS MAKA ANNA ALMA MARIA FÖDD MÖLLER 1868-1945	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård i stramt kontnärligt utformad formgivning. Berättelse kopplad till vården finns tillgänglig via QR-kod.	
A 14-16	Rektangulär kub i gråsvart granit, inskription på ovansidan samt på gavelsida. Stenram med gräs.	FAMILJEGRAV C.G. GISLOW OCH R. SELLDÉN LASARETTSLÅKAREN RAGNAR SELLDÉN 1891-1958 HANS MAKA GRETA SELLDÉN FÖDD GISLOW 1899-1972 CIVILINGENJÖREN CARL GUSTAF GISLOW 1896-1975 HANS HUSTRU MÄRTA CHARLOTTA FÖDD BERLIN 1903-1981	Klass 1 Karaktärsskapande vård i ovanligt utförande.	
A 17-18	Mellanhög vård i rosa granit med slipad tempeldekor.	AXEL JONSSON *1882 †1960 BETTY JONSSON *1882 †1954 SONEN BENGT *1923 †1996 MARKÅS	Klass 1 Tidstypiskt utformad vård. Berättelse om Axel Jonsson finns.	
A 70-71	Hög vård med vinkelbrutet krön i gråsvart granit.	HUSTRUN KLARA KRISTINA ANDERSDOTTER *1815 †1885 HUSTRUN ANNA MATHILDA CARLSDOTTER *1851 †1890 SONEN CARL GOTTFRID JOHANSSON *1876 †1899 FR. EBBEBO.	Klass 1 Karaktärsskapande tidstypiskt utformad högre vård. Hemvist.	
A 113	Mellanhög vård i svart granit med slipad dekor.	HEMMANSÄGAREN ARON FRITZ *1864 †1954 HUSTRUN EVELINA *1865 †1943 S. INGELSBO	Klass 2 Tidstypisk vård med slipad dekor. Titel, hemvist.	

A 114	Mellanhög vård i grå granit, modernare vård.	MANFRED FRITZ *1895 †1988 INGELSBO	Klass 2 Sentida vård, ingår i de vårdar som sedan tidigare klassats som kulturgrav.	
A 126-129	Mellanhög vård i svart granit med slipad dekor.	JOHAN CARLSSONS FAMILJEGRÄV HEDENSTORP	Klass 2 Tidstypisk familjevård med slipad dekor.	
A 130-131	Hög vård med vinkelbrutet krön i gråsvart granit med slipad dekor.	F.D. SOLDATEN CARL SANDVALL *1869 †1959 HUSTRUN JOHANNA SANDVALL *1849 †1936 SIGNELSÖ SV. PS. 203 FAMILJEGRÄV	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk dekor. Titel, hemvist och bibelreferens. Berättelse om vården finns.	
A 154-156	Grusgrav med stenram, mellanhög gavelvård i gråsvart granit samt två hållar i svart granit.	F. SOLDATEN S.A. HYLÉN *1866 †1951 HUSTRUN ALMA *1874 †1946 SONEN OSKAR *1895 †1935 SPOTTEBO EN PILGRIM LÖST FRÅN JORDENS NÖD OCH TVÅNG RUTH HYLÉN *1899 †1914 DE ÖVERVUNNO I KRAFT AV LAMMETS BLOD A O JESUS ÅR UPPSTÅNDELSEN OCH LIVET	Klass 1 Karaktärsskapande grusgrav, tidstypisk familjevård med generationsgravar. Titel, hemvist, barnadödlighet och flera verser.	
A 162-163	Liten vård i svart granit med slipad dekor.	HEM.- ÄG. T.O. LILJA *1878 †1934 RUT LILJA *1896 †1987 ÖRNAHOLM	Klass 1 Tidstypisk småskalig vård med slipad dekor. Titel och hemvist.	

A 180-182	Mellanhög vård gråsvart granit med slipad dekor.	1844 MALKOM ANDERSSON 1939 JOHANSBERG 1842 MAKAN CHARLOTTA 1941 1873 ANNA 1900 1870 AMANDA 1952	Klass 1 Tidstypiskt utformad vård med slipad dekor. Hemvist. Berättelser om Malkom Andersson finns inspelade.	
A 183-184	Mellanhög vård i rosa granit med rundat krön.	LANTBRUKAREN EMANUEL PETTERSSON FR. INGALSBO 1839–1903 HUSTRUN AMANDA 1862–1932	Klass 1 Tidstypiskt utformad vård. Titel, hemvist.	
B 1-2	Hög vård i svart granit med profilerat krön. Spricka i sten och mellansockeln.	F.D. HEMMANSEGAREN JOHAN:S ABRAHAMSSON FR. ST. BÅRARYD *1822 †1910 HUSTRUN JOH:A K. ANDERSDOTTER *1820 †1895 DAV. PS. 90 V. 10. SV. PS. 457 BARNEN RESTE VÅRDEN	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist, bibel- och psalmboksreferens.	
B 4-5	Mellanhög vård i svart granit med slipad dekor.	CORNELIUS MAGNUSSON *1828 + 1904 HANS MAKÅ ANNA MATILDA *1845 +1937 HEDENSTORP	Klass 2. Tidstypiskt utformad vård med slipad dekor. Hemvist.	
B 15-16	Hög vård i svart granit med vinkelbrutet krön, slipad dekor.	HÄR VILAR J.E. OLSSON ST. BÅRARYD 1839–1925 HUSTRUN M.C. OLSSON 1840–1932	Klass 1? Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk dekor. Hemvist.	

B 17-20	Grusgrav med stenram, fem hållar i svart, grå samt rosa granit.	<p>ÄNKEFRU HELENA OHLSSON *1845 †1940 SIGFRID SWENNINGSON *1875 †1959 SWENNING ANDERSSON LILLA BÅRARYD FAMILJEGRAV C.A. SWENNINGER *1887 †1976 EVA SWENNINGER F. MÖLLER *1891 †1955 KLARA SWENNINGER *1881 †1981 BÅRARYD</p>	Klass 1 Karaktärsskapande grusgrav med flera generationers gravvårdar.	
B 23-26	Grusgrav med stenram, mellanhög bred gavelvård i rosa granit.	<p>FOLKSKOLLÄRAREN AUG. ANDERSSONS FAMILJEGRAV</p>	Klass 1? Karaktärsskapande grusgrav med tidstypisk lägre och bredare gavelvård. Titel.	
B 29-30	Mellanhög vård i svart granit med slipad dekor.	<p>HEMMANSÄGAREN J.W. ANDERSSON *1850 †1940 HUSTRUN JOSEFA ANDERSSON *1849 †1936 NÅS</p>	Klass 1 Tidstypisk vård med slipad dekor. Titel, hemvist.	
B 31-32	Grusgrav med stenram, gavelvård med lägre flyglar flankerande ett högt kors i grå granit.	<p>ANNY KJÖLLERSTRÖM 1877–1938 OSCAR KJÖLLERSTRÖM 1874–1953</p>	Klass 1 Karaktärsskapande grusgrav med ovanlig utformning på gavelvården. Berättelse om Oscar Kjällerström finns.	
B 33-34	Grusgrav med stenram, låg gavelvård i svart granit flankerad av stenklot.	<p>F.J. KJÖLLERSTRÖM *1832 †1895 MATHILDA KJÖLLERSTRÖM *1840 †1912 BRODDARYD</p>	Klass 1 Karaktärsskapande grusgrav med tidstypisk utformning. Hemvist.	

B 35-36	Grusgrav med stenram, mellanhög gavelvård i rosa granit flankerad av stenklot.	KYRKOVÅRDEN CARL ROB. ANDERSSON 1844–1926 HUSTRUN EMMA MARIA 1853–1898 DOTTERN AGDA MARIA SOFIA 1895–1923 KARLSRO	Klass 1 Karaktärsskapande grusgrav i tidstypisk utformning. Titel, hemvist.	
B 42-44	Staketomgärdad grusgrav, hög vård i gråsvart granit med profilerat krön.	F.D. KYRKOVÅRDEN ELIAS JOHANSSON FR. ÖDEGERDE *1833 †1910 HUSTRUN INGA GRETA KARLSD:T *1829 †1910 PS. 477 V. 5 DOTTERN ELISABET *1878 †1918 PS. 476	Klass 1 Karaktärsskapande staketomgärdad grusgrav med högre vård. Titel, hemvist, psalmboksreferens.	
B 45-46	Mellanhög vård i svart granit med slipad dekor.	J.P. MALM 1833–1916 HUSTRUN MARIA 1816–1889 MALMABO	Klass 1 Tidstypisk vård med slipad dekor. Hemvist.	
B 51-52	Hög vård i gråsvart granit, med dekorhuggen kortsida.	MINNE ÖVER JOHAN SVENSSON 1837–1920 HUSTRUN EMMA JUSTINA 1847–1919 SLÅTTERYD	Klass 1 Karaktärsskapande högrest vård med ovanlig utformning. Hemvist.	
B 55-56	Mellanhög vård i gråsvart granit med slipad dekor.	HEMMANSÄGARE J.F. KARLSSON *1856 †1948 HUSTRUN AMANDA KRISTINA *1865 †1950 SONEN AXEL *1890 †1893	Klass 1 Tidstypisk vård med slipad dekor. Titel, barnadödlighet.	

B 75-76	Hög vård i gråsvart granit med slipad dekor.	AUG. ANDERSSON BONDARYD 1838–1919 INGA ANDERSSON 1842–1921	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk dekor. Hemvist.	
B 79-81	Mellanhög vård i röd granit.	RVO. JOSEF L. ANDERSSON *1877 †1932 HUSTRUN AXELIA *1878 †1950 BONDARYD GÖTE BODEGÅRD *1911 †1944 VALBORG BODEGÅRD *1906 †1984	Klass 1 Sentida vård. Titel, hemvist. Berättelse om Josef L. Andersson finns.	
B 85	Hög vård i svart granit med vinkelbrutet krön.	KYRKOVÅRDEN SALOMON HÅNSSONS SLÄTTERYD FAMILJEGRÄV	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård . Titel, hemvist.	
B 96-97	Mellanhög vård i svart granit med slipad dekor i relief.	KYRKOVAKTMÄSTARE TORSTEN ANDERSSON *1849 †1927 HUSTRUN SOFIA *1866 †1938 BONDARYD	Klass 1? Tidstypisk vård med slipad dekor. Titel, hemvist.	
Sacer K1	Dubbelvård krönt av klot, baksida med enkelt engelskt kors.	IHS IHS HÄR UNDER VILAR HOS GUD SALIG ANDERS ARFVDS:SON FÖD 1705 DÖD 17-- KIERSTIN SVENSDOTR FÖD 1702 DÖD 1776	Klass 1 Handhuggen förindustriell vård, troligen bevarad på ursprunglig plats.	

B 101-102	Hög vård i gråsvart granit med slipad dekor, krönt av kors.	MINNE ÖVER KYRKOVÅRDEN ANDERS SVENSSON FR. SIGNALSÖ *1811 †1909 JOSEFA SVENSSON *1834 †1924 SV. PS. 477 V.6, 8.	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med dekor. Titel, hemvist, psalmboksreferens.	
Sacer K2	Gjutjärnskors, klöverkors med dekor i relief samt genombruten strålgång.	HÄR HVILAR HUST. ANNA SARA DAVIDSDOTTER FRÅN SIGNALSÖ FÖDD 17/7 1820 DÖD 29/3 1863 GALAT. 6:4 SV. PS. 480 GOSSEN SALOMON ANDERSSON FRÅN SIGNALSÖ FÖDD 27/3 1844 DÖD 16/9 1857 FLICKBARNET HILDA CHRISTINA ANDERSOTTER F. 21/3 D. 22/3 1863	Klass 1 Karaktärsskapande gjutjärnsvård med dekor rest över hustru med två barn. Hemvist, bibel- och psalmboksreferens. Mödra- och barnadödlighet.	
B 106	Mellanhög vård i grå granit med vinkelbrutet krön.	PROSTEN I VÄSTRA TORSÅS L.N.O. BENGT ANDERSSON * I SIGNALSÖ 1910 † I LÖNASHULT 2000 SV. PS. 239:3	Klass 1 Sentida vård. Titel, hemvist. Berättelse om Bengt Andersson finns.	
B 116-117	Hög vård i rosa granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	HÄR VILAR KYRKOVÅRDEN JOHAN AUGUST ANDERSSON *1841 †1902 HUSTRUN HILDA KRISTINA *1847 †1924 SONEN JOSEF ALBIN *1878 †1896 SV. PS. 477 V. 8. FR. SLÅTTERYD WILEN I FRID!	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk dekor. Titel, hemvist och psalmboksreferens.	
B 120-121	Hög vård i svart granit.	MINNE ÖVER SVENING JOHANSON 1850-1927 HUSTRUN MATHILDA CATARINA 1857-1920 SANDSHULT SV. PS. 473	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Hemvist, bibelreferens.	

B 122	Hög vård i svart granit med vinkelbrutet krönt, slipad dekor.	<p>HÄR VILAR HEMMANSÄG. J. ANDERSSON *1863 †1923 HUSTRUN MATHILDA *1871 †1923 S. HEDENSTORP</p>	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	
B 126	Hög vård i svart granit med vinkelbrutet krön.	<p>MINNE AF HUSTRUN KLARA GUSTAFSD. FR. BONDARYD *1835 †1882 JOH. UPB. 15 K. V. 3 BARNEN RESTE VÅRDEN</p>	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Hemvist, bibelreferens.	
B 127-128	Stående gjutjärnshäll med dekor i relief, inskription på båda sidor av vården.	<p>MINNE ÖFVER F.D. KYRKOVÅRDEN ANDERS MIKAELSSON FR. DEMBO FÖDD I INGARP ÅSENHÖGA *1813 †1888 ESAIAS 57:2 SV. PS. 136:6,7. OCH HANS MAKÅ JOHANNA ANDERSDOTTER FÖDD I RANNEBO ÅSENHÖGA *1821 †1880 SV. PS. 219:8. 243. PÅ GRAFVEN VÅRDEN STÅR TILL MINNE AF EN ÄLSKAD FAR OCH MOR.</p>	Klass 1 Karaktärsskapande gjutjärnshäll, tidstypisk ovanligare gjutjärnsvård. Titel, hemvist, bibel- och psalmboksreferenser samt vers.	
B 129-130	Smal mellanhög-hög vård i gråsvart granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	<p>F.D. KYRKOVÅRDEN HEM. ÄG. J.A. ANDERSSON FRÅN DÄMBO *1851 †1926 HUSTRUN IDA ANDERSSON *1864 †1946 VILA I FRID</p>	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	

B 131-132	Mellanhög vård med slipad dekor.	HANDL. MALCOM ANDERSONS FAMILJEGRÄV HESTRA	Klass 1 Tidstypisk vård med slipad dekor. Titel, hemvist.	
B 140	Smal mellanhög-hög vård i gråsvart granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	ANDERS JOSEF JOHANSSON STENHESTRA 1850-1924 SALIGA ÄRO DE RENHJÄRTADE, TY DE SKOLA SE GUD.	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk dekor. Hemvist, vers.	
B 141	Liten vård i svart granit med slipad dekor.	H.P. JOHANSSONS FAMILJEGRÄV SEBJÖRNARP	Klass 1 Tidstypisk småskalig vård med slipad dekor. Hemvist.	
B 148-149	Hög vård i rosa granit med rundat krön och huggen dekor. Delvis mycket svårläst inskription.	--- --- JONAS RYLANDER --- --- M.C. FÖDD NYMAN FÖDD 1787 (?) DÖD 1856	Klass 1 Handhuggen förindustriell vård, inskriptionen delvis mycket svårläst. Berättelse om Jonas Rylander finns.	
B 162-163	Smal mellanhög vård i svart granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	F.D. KYRKVÄRDEN M. JOHANSSON *1825 +1894 H.H. KATARINA *1829 +1913 SEBJÖRNARP PS. 491 V:2	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk dekor. Hemvist, vers.	

B 177	Hög vård i rosa granit med slipad dekor, krönt av kors.	F.D. KYRKVÅRDEN ANDERS JOSEF LARSSON *1823 †1908 HANS MAKA KLARA JOHANSDOTTER *1829 †1913 FR. SEBJÖRNARP	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk slipad dekor. Titel, hemvist.	
B 184-186	Grusgrav med stenram, mellanhög vård i rosasvart granit.	JOSEF JOHANSSON *1823 †1898 EVA DAVIDSDOTTER *1829 †1915 HELFRIDA JOSEFSDOTTER *1863 †1920 KYRKVÅRDEN SVENING ANDERSSON *1859 †1949 JENNY ANDERSSON *1888 †1962 BOXHULT	Klass 1 Karaktärsskapande grusgrav, hemvist.	
B 190-191	Hög vård i rosa granit med vinkelbrutet krön.	MINNE AF GÄSTGIFVAREN SVEN PETERSSON GISLAVED *1820 †1885 HANS MAKA INGA HELENA FÖDD NATZÉN *1825 †1898 LEFVE VI SÅ LEFVE VI HERRANOM DÖ VI SÅ DÖ VI HERRANOM. ROM 14:8	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist och bibelcitat.	
B 194	Hög vård i rosa granit med rundat krön, slipad dekor.	HEMMANSÅGAREN A.J. JOHANSSON *1828 †1894 HUSTRUN MATHILDA JOHANSSON *1842 †1926 FR. STENHESTRA	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk dekor. Titel, hemvist.	
B 196-197	Stående gjutjärnshäll med dekor i relief, inskription på båda sidor av vården.	MINNE ÖFVER F.D. KYRKOV. MAGNUS SVENSSON *1818 †1879 OCH HANS HSTRU GUSTAFVA JOHANS DTR. *1828 †1890 FR. SLÅTTERYD VISH. BOK 3:16 DEN SOM HERRANS RÅD EJ KLAN-RAT, MEN I STILLHET SKÖTT SITT KALL, FRUKTAT GUD OCH REDIGT VANDRAT, HAN TILL FRIDEN KOMMA SKALL. MM. SV. PS. 491:2	Klass 1 Karaktärsskapande gjutjärnshäll, tidstypisk ovanligare gjutjärnsvård. Sekundärt bemålad i vitt, kan med fördel återställas till svart yta. Titel, hemvist, bibel- och psalmboksreferens.	

B 198-199	Grusgrav med stenram, hög gavelvård i röd granit med dekor i relief.	VILHELM SVENSSON 1869–1935 OLIVIA SVENSSON 1869–1953	Klass 2 Karaktärsskapande grusgrav med högrest vård.	
B 202-203	Grusgrav med stenram, låg gavelvård i grå granit flankerad av stenklot.	OSKAR HANSSONS FAMILJEGRÄV SEBJORNARP	Klass 2 Karaktärsskapande grusgrav.	
B 206-209	Gjutjärnskors i äldre enklare modell, inskription på två sidor.	HUSTRUN LOVISA MARIA EMANUELSDOTTER FR. ÖRNAHOLM FÖDD 1836 DÖD 1860 PS. 482:4, 6. EMANUEL PETERSSON FR. EBBEBO FÖDD 1810 DÖD 1870 PS. 280:17	Klass 1 Karaktärsskapande gjutjärnsvård rest över hustru och make. Hemvist, psalmboksreferenser.	
B208-209	Hög vård i gråsvart granit med vinkelbrutet krön.	MINNE AF HANS NATZÉN FR. GISLAVED *1828 †1901 ANNA NATZÉN *1841 †1908 SI GUDS LAMM SOM BORTTAGER VERLDENS SYND.	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Hemvist, vers. Berättelse om Hans Natzén finns.	
B 210-211	Mellanhög vård i svart granit med slipad dekor.	STATIONINSPEKTOR JOSEF VESSBERG *1866 †1945 AMANDA VESSBERG *1871 †1945	Klass 2 Tidstypisk vård, titel. Järnvägen och Gislaveds stationskommun framväxt	

B 214-215	Grusgrav med gjuten ram kantad av granit. Mellanhög vård i grå granit.	KOMMISSIONSLANNTMÄTAREN C.O. EKSTRÖM 1821–1885 MAMSELL I.G GÖTHERSTRÖM 1817–1891 HUSTRUN KRISTINA ELISABET 1836–1907	Klass 1 Karaktärsskapande grusgrav. Titel.	
B 216-217 Sacer K22	Mausoleum i grå granit med porträttmedaljong över porten. Omgärdad av staket med kättinglänkar.	MAUSOLEUM FÖR DISPONENTEN VILHELM GISLOW OCH HANS MAKAN SIGRID	Klass 1 Ovanligt inslag med större mausoleum, dekorativt utfört med blomsterfries i relief och porträttmedaljong, staket med rosegirlanger på stenpelarna samt alfa-omega på pelarna vid ingången. Större urnor i svart granit.	
C 7-8	Häll i rosa granit med upphöjda bokstäver i metall.	SVEN GUNNARSSON *1905 †1978 EVA GUNNARSSON *1914 †1994 L. BÅRARYD	Klass 1 Sentida vård, hemvist. Berättelse om Sven Gunnarsson finns.	
C 83	Mellanhög vård i grå granit, inskription i relief.	KARL JOHANSSON *1877 †1969 SEBJÖRNARP	Klass 1 Sentida vård, hemvist. Berättelse om Karl Johansson finns.	
Sacer K3	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Enkelsten med upphöjt krön. Kolera minnesvården	IHS KND 1734	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	

Sacer K4	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Dubbelsten med klot på krönet.	IHS IHS HÄR UNDER VILAR HOS GUD KNUT IÖNSSON FÖD 1704 ANNA SVENSDOTER FÖD 170–	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K5	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Enkelsten med upphöjt krön.	Ω 1750 1757	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K6	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Dubbelsten med klot på krönet.	IHS IHS HÄR UNDER VILAR HOS GUD ANDERS IFVARSON DÖD 1773 KIERSTIN LARSDOTER –	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K7	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Kors med avbruten arm och krön. Grund inskription och påväxt av lavar, mycket svårläst.	--	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K8	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Femkantig med avbruten del.	IH–	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	

Sacer K9	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Dubbelsten med klot på krönet, ena krönet samt del av texten avbruten.	IHS HÄR UNDE ---LAR SALIG HOS GUD DSN 17--- IAKOBSDOTER --- D 9 DESEMBER ---	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K10	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Krön av dubbelsten, troligen avbruten. Står mitt inne i en schersminbuske, inskription finns men är ej läsbar.		Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K11	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Nederdel av sten med enbart årtal, eventuellt nedre delen av dubbelvården ovan?	ANNO 1771	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K12	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Vården kluven, med den vänstra textpanelen samt krönet i två stycken lutade mot vården.	HÄR UNDER HVILAR MATHIAS ERIKSON DÖD 1756 KIERSTIN ---DOTER VIKA	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K13	Gjutjärnskors, sekundärt placerad. Ett klöverkors med dekor i relief samt genombruten strålgång. Inskription enbart på en sida.	MINNE ÖFVER MANNEN ANDERS LARSSON FRÅN NÄS *1800 †1874 OCH HUSTRUN SARA JÖNSDOTTER F. NÄS *1814 †1883 S. 479 V.1.	Klass 1 Gjutjärnsvård från närliggande bruk. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	

Sacer K14	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Kors med grovt huggen yta och inskription.	IHS AES ANNO 167-	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K15	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Dubbelsten med klot på krönen.	IHS IHS HÄR UNDER HVILAR HOS GUD DAFE DAFESSION 1767 KARI MÅNSDOTER BÖNARE ANO 17--	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K16	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Kors i enklare utformning.	IHS GAS 1669	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K17	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Enkelsten, texten fortsätter under markytan.	IHS HÄR UNDER HVILAR SALI HOS GUD MARIA SVENSDOT RISTENS	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K18	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Kors med avbrutet krön, grövre inskription.	16 IHD 85	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	

Sacer K19	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Dubbelvård med klot på krönen.	IHS IHS HÄR UNDER VILAR HOS GUD TORDEL IÖNSSON DÖD 17-- KARIN G: SVENSDOTR DÖD 1775 GISLAVE: SÖRE --RD ANO 1778	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K20	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Mindre kors med grund inskription.	IHS 17 IHD 00	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
Sacer K21	Handhuggen vård, sekundärt placerad. Dubbelvård med klot på krönet, det vänstra avbrutet.	IHS IHS HÄR UNDER HVILAR SALIG HOS GUD H:A: GUNARSONAFSOMNAD D: 19 OCTOBER 1753 IÖRNAHOGMN	Klass 1 Förindustriell handhuggen vård. Vården bör inkluderas i kyrkans inventarieförteckning.	
D 4-6	Två höga vårdar i svart granit. En med reliefhuggen yta och slipad dekor, den andra med profilerat krön.	F.D. HEMMANSÄGAREN SVENING ANDERSSON EBBEBO *1850 †1920 HANS MAKÅ IDA KRISTINA *1857 †1936 D. PS. 39:5 SV. PS 7 MINNE ÖVER YNGLINGEN E. JA. SVENINGSON FR. EBBEBO *1892 †1912	Klass 1 Karaktärsskapande högre vårdar. Titel, hemvist, bibel- och psalmboksreferenser.	
D 12-13	Hög vård i svart granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	OTTO PETERSSON *1844 †1930 HUSTRUN EMMA JOHANSSON *1847 †1915 SV. PS. 484:5	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård med dekor.	

D 26-27	Hög vård i gråsvart granit med slipad dekor.	HEMMANSÄGAREN ANDERS ANDERSSON *1826 †1917 HUSTRUN ANNA ELISABET *1840 †1926 VILA I FRID BONDARYD	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk slipad dekor. Titel, hemvist.	
D 51-52	Hög vård i gråsvart granit med slipad dekor.	LANTBRUKAREN A.S. PETERSSON *1839 †1928 HUSTRUN LOVISA PETERSSON *1847 †1928 SANNABYGGET SOVI RO	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk slipad dekor. Titel, hemvist.	
D 74	Låg vård med trästam och uppslagen bok. Trästämm i reliefhuggen i rosa granit och bok i vit marmor, infästning för kors eller liknande i krönet av trästammen.	INEZ HAMMAR INGEBORG KRAFT *1911 †1913 SV. PS. 344	Klass 1 Tidstypisk barnvård i mindre modell med det avbrutna trädet som symbol för det avbrutna livet.	
D 85-86	Hög vård i svart granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	LANTBRUKAREN ANDERS HÅKANSSON *1833 †1918 HUSTRUN JOSEFA HÅKANSSON *1839 †1915 SV. PS. 473:5 ÖRNAHOLM	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk slipad dekor. Titel, psalmboksreferens och hemvist.	
D 110-111	Hög vård i rosa granit med slipad dekor och profilerat krön.	ÄLSKAD I LIVVET SAKNAD I DÖDEN MINNE ÖVER F.D. HEMMANSÄGAREN A.J. MAGNUSSON *1835 †1919 HUSTRUN KATARINA JOHANSDOTTER *1846 †1912 FR. HEDENSTORP 1 SAMU 28. 3 V.	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med tidstypisk dekor. Titel, hemvist och bibelreferens.	

D 117-118	Mellanhög vård med lägre gavelstenar i svart granit och slipad dekor.	BYGGMÄSTAREN AMANDUS KARLSSON *1855 †1941 HUSTRUN JOSEFINA MARIA *1852 †1919 INGALSBO	Klass 1 Tidstypisk gavelvård till grusgrav. Titel, hemvist.	
D 115-116	Mellanhög-hög vård i svart granit med slipad dekor.	HEMMANSÅGAREN ARON LANTZ ÖDEGÄRDE *1869 †1924 SELMA LANTZ *1871 †1946 SONEN IVAR *1910 †1911	Klass 1 Tidstypisk vård med slipad dekor. Titel, hemvist.	
D 113-114	Hög vård i svart granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	MINNE ÖVER SVENNING ANDERSSON MODAL *1838 †1926 SV. PS. 275 EMMA ANDERSOSN *1854 †1934	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård med dekor.	
D 129-130	Mellanhög vård med lägre gavelstenar i svart granit och slipad dekor.	A.J. CARLSSON *1846 †1915 HANS MAKÅ EMMA CARLSSON *1852 †1937 HEDENSTORP	Klass 1 Tidstypisk gravelvård med slipad dekor. Hemvist.	
D 137-138	Hög vård i svart granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	LANTBRUKAREN H. ERIKSSON *1837 †1918 HUSTRUN KATARINA ERIKSSON *1842 †1928 KÄLLEBACKEN	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård med dekor.	

D 141-142	Mellanhög-hög vård i svart granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	BRÖDERNA JOHANSSON HJALMAR *1888 †1929 ANTON *1898 †1988 STENSHULT	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård med dekor.	
D 139-140	Hög vård i svart granit med vinkelbrutet krön och slipad dekor.	MINNE ÖVER AUGUST ERIKSSON *1850 †1938 ADELINA ERIKSSON *1862 †1914 SV. PS. 492:11 STENSHULT	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård med dekor.	

År 2020 genomfördes en kulturhistorisk karaktärisering av Båraryds kyrkogård. Kyrkogården har här dokumenterats och dess historia samt kulturhistoriska värde beskrivits. Samtidigt utfördes en kulturhistorisk inventering av alla gravar på kyrkogården. Föreliggande rapport innehåller karaktärisering, urval av kulturhistoriskt värdefulla gravar samt förslag till bevarandeplan.

